

Saskia Stricker: 'Emissieproblemen

Saskia Stricker: "Wij willen graag oplossingen voor probleemtoepassingen. Als de bestrijding van bijvoorbeeld wittevlieg veel emissie oplevert, moeten we zoeken naar andere manieren van bestrijden."

In maart 2003 is door de overheid en het bedrijfsleven het convenant gewasbescherming gesloten. Hierin staan de afspraken die de sector moet doen: minder milieubelasting en meer toepassing van geïntegreerde gewasbescherming. Saskia Stricker, beleidsmedewerker gewasbescherming van LTO Glaskracht Nederland, vertelt over het sectorplan gewasbescherming glastuinbouw, het plan van aanpak 2008.

TEKST EN BEELD: HARRY STIJGER

Sinds het van kracht worden van het convenant gewasbescherming is er nu voor de vierde keer een sectorplan gewasbescherming opgesteld. Het sectorplan is een actieplan met de landbouwkundige en milieuknelpunten, die dit jaar de grootste prioriteit hebben.

De sector probeert met tijdige toelatingen te voorkomen dat tijdelijke vrijstellingen voor middelen nodig zijn. Vijf jaar geleden lag de nadruk meer op het geïntegreerd telen, nu is dat meer het emissieprobleem.

Werkzame stoffen

Hoewel nog niet alle probleemstoffen goed in beeld zijn, springen er direct een aantal knelpunten uit. Imidacloprid (werkzame stof van Admire) staat al enige tijd in de aandacht als normoverschrijdende stof in het water. Voor deze en

eventueel andere probleemstoffen wil LTO Glaskracht Nederland zoeken naar oplossingen met behoud van de werkzame stof. Om deze stoffen niet te verliezen, moet de normoverschrijding in sloten verdwijnen. Overleg met de toelatinghouder hierover kan wellicht tot de juiste oplossingen leiden.

Pirimifos-methyl (de werkzame stof van Actellic) is al niet meer toegelaten. "LTO vraagt voor deze stof geen vrijstelling meer aan en gaat de telers duidelijk maken dat ze deze stof, mede in het belang van het milieu, echt niet meer mogen gebruiken", zegt de beleidsmedewerker.

Dezelfde boodschap geldt voor carbendazim, dat nog tot 1 juli 2008 is toegestaan. Nagegaan zal moeten worden of thiofa-naat-methyl, waarvan het afbraakproduct carbendazim is, overschrijdingen van die

laatste stof in het oppervlaktewater kan veroorzaken.

Emissieroutes

Bij de emissieroutes gaat het er met name om wat er met water, direct door spuien of via drain en uitspoeling in de grond, in de sloot terecht komt. Deze waterroutes zijn belangrijk bij de milieubelasting. Andere routes zijn minder relevant. De bijdrage door de lucht is ook moeilijk te kwantificeren.

WUR Glastuinbouw doet in opdracht van LNV onderzoek naar de verschillende emissieroutes. Stricker: "Voor de bijdragen van de emissieroutes in relatie tot de toepassing van een specifiek middel zijn van belang. Sommige middelen moet een teler inregelen; andere middelen verdampen eerder van het blad. De emissie verschilt dan ook."

WUR Glastuinbouw doet verder onderzoek naar puntemissies. Hier gaat het om grote milieubelasting op één punt door bijvoorbeeld spuien van middelen of afvoerbuisjes van drain. Deze laatste kunnen bij nieuwbouw verkeerd zijn aangesloten (bijvoorbeeld niet op het riool maar op de sloot).

De beleidsmedewerker vindt dat de bewustwording van de emissies bij telers groter moet worden. "Telers moeten in excursiegroepen meer over dit onderwerp praten. Bij nieuwbouw zijn door de juiste installatie emissies te voorkomen. Door verkeerde emissies verknalt de teler, die veelal op het bedrijf woont, ook de eigen woonomgeving."

Geïntegreerde gewasbescherming

Geïntegreerde gewasbescherming kent directe en indirecte knelpunten op het gebied van ziekten en plagen. Zoals trips in Spaanse pepers, paprika, aubergine, komkommers en grondgebonden snijbloemteelten; wol-, dop- en schildluizen in potplanten; en wantsen in alle glasteelten. In deze teelten worden nadrukkelijk drempels ervaren om verder te komen met geïntegreerd telen. Soms is de plaag op zich al een probleem en dat is bij geïntegreerd telen ook zo of zelfs nog erger.

Wantsen zijn een toenemend probleem, wat groter lijkt te zijn bij geïntegreerde bedrijven. Deze insecten, die snel schade doen aan groeppunten en bloemen, steken

milieu-
knelpunten

Imidacloprid

—waterroutes

—puntemissies

—emissies
voorkomen

—toenemend
probleem

Meedenken en meedoen

De doelstelling van het convenant gewasbescherming is om in 2010 ten opzichte van 1998 een reductie van 95% van de milieubelasting te realiseren. De convenantpartners zijn: LNV, VROM, LTO Glaskracht Nederland, Plantum, Nefyto, Agrodia, Vewin en Unie van Waterschappen. Deze convenantpartners beoordelen het sectorplan gewasbescherming glastuinbouw.

De Stichting Natuur en Milieu is in 2004 als deelnemende partij uit het convenant gewasbescherming gestapt. Beleidsmedewerker Saskia Stricker vindt het geen gemis dat deze stichting niet betrokken is bij de verschillende projecten. "We werken goed samen met partijen die constructief meedenken en meedoen. Zo hebben we nu goede contacten met de waterschappen. Met hen bespreken we de milieuknelpunten. We bekijken onder andere hoe we de problemen van het spuien kunnen oplossen."

nu de kop op, omdat een teler geen breedwerkende middelen meer kan gebruiken in de geïntegreerde teelt.

Best Practises

Bij de Best Practises gaat het om het verbeteren van de bedrijfsvoering waarbij de milieubelasting afneemt. Veelal gaat het om nog niet geïmplementeerde maatregelen uit het onderzoek. LTO wil in overleg met WUR Glastuinbouw nagaan hoe dat het beste kan plaatsvinden.

De verdere ontwikkeling van geïntegreerde gewasbescherming vergt ook innovatie op het gebied van de beschikbare natuur-

lijke vijanden en middelen. Een belemmering hierbij is de Flora- en Faunawet, die strikte regels heeft voor de toepassing van nieuwe biologische bestrijders. Potentiële nieuwe biologische bestrijders komen hierdoor moeilijk in het onderzoek terecht en het vermeerderen en uitzetten in grote hoeveelheden is ook niet zomaar toegestaan. De overheid heeft maatregelen genomen om te voorkomen dat biologische bestrijders de inheemse fauna verdringt.

Landbouwkundige knelpunten

In totaal kennen de sectoren sierteelt en glasgroente ruim 80 landbouwkundige knelpunten. Bijvoorbeeld echte meeldauw in roos en andere sierteeltgewassen; aaltjes en bodeminsecten in alle grondgebonden teelten; onkruiden in zomerbloementeelt. De halverwege vorig jaar opgerichte expertgroep probleemmonitoring moet aan specifieke oplossingen werken. Indien mogelijk wordt (optimaal) gebruik gemaakt van het Fonds Kleine Toepassingen.

Op fyto-sanitair gebied krijgen de telers steeds meer te maken met quarantaine organismen, die heel veel schade doen. Bijvoorbeeld clavibacter in tomaat of aardappelspindelknolviroïde (potato spindle tuber viroid, PSTVd) in kuitplanten. LTO Glaskracht Nederland bekijkt momenteel of er voor een Q-verzekering draagvlak is.

Veilig werken

Veilig werken met gewasbeschermingsmiddelen bij het herbetreden van 'bespoten' gewas is een belangrijk aandachtspunt. De betreder moet volgens de arbeidsinspectie maatregelen nemen, zoals het dragen van handschoenen, lange broek en lange mouwen. Deze informatie staat nog niet op het etiket.

"Toelatinghouders hebben ruim anderhalf jaar geleden alle stoffen al beoordeeld op dit punt. Daaruit blijkt dat voor het merendeel geen extra maatregelen nodig zijn en voor een aantal middelen wel, zoals handschoenen aantrekken", vertelt Stricker. Vorig jaar heeft de Arbeidsinspectie hierop gecontroleerd bij telers. LTO wil graag met de Arbeidsinspectie de uitkomsten uit het onderzoek bespreken.

Informatie over maatregelen voor herbetre-
ding van het gewas na de toepassing staat op www.groeiservice.nl (veilig werken met gewasbeschermingsmiddelen).

Samenwerken voor oplossingen

"We willen graag dat er binnen het onderzoeksprogramma van LNV aandacht is voor alle genoemde knelpunten om te komen tot blijvende oplossingen. Een goede inspraak van de sector is daarbij van belang", weet de beleidsmedewerker. "Voor de emissieproblemen zijn we vooral op zoek naar makkelijke oplossingen op een bedrijf, die telers kunnen realiseren zonder veel kosten of inspanning. Dit willen we bereiken door telers met elkaar in gesprek te laten gaan. Wij kunnen wel vertellen hoe het moet, maar de telers zullen toch zelf iets moeten doen. Bovendien is het noodzakelijk dat iedereen meedoet."

De samenwerking met WUR Glastuinbouw en waterschappen is belangrijk om te komen tot goede oplossingen. "Wij willen graag oplossingen voor probleemtoepassingen. Als de bestrijding van bijvoorbeeld wittevlug veel emissie oplevert, moeten we zoeken naar andere methoden om wittevlug te bestrijden", besluit Stricker.

In 2003 is een convenant gewasbescherming gesloten. Het vierde sectorplan gewasbescherming is een actieplan met de landbouwkundige en milieukundige knelpunten, die dit jaar aangepakt worden. De belangrijkste zijn het beperken van de emissies van gewasbeschermingsmiddelen en het oplossen van de problemen met ziekten en plagen bij de geïntegreerde teelt.

SAMENVATTING

geïntegreerde
gewas-
bescherming

Bij de emissieroutes gaat het er met name om wat er met water, direct door spuien of via drain en uitspoeling in de grond, in de sloot terecht komt.

herbetreding
gewas

emissie-
problemen

probleem-
toepassingen